

Van bedrijfsethiek naar duurzaam hoger onderwijs

Luc Van Liedekerke

UAntwerpen en KULeuven

UCLL 24 mei 2016

Inhoud

- Economische groei als motor van verandering
- Transitie naar een duurzame samenleving door inbedding van economische structuren/actoren
- Bedrijfsethiek: Van een dual model naar een driepolig model
- Professionalisering van de bedrijfsethiek: CSR en Duurzaam Ondernemen
- Normatieve keuze als fundament
- Duurzaam hoger onderwijs als ruggengraat van de inbedding

Figure 5.1. World GDP and Population Since 1750

During the twentieth century both output and population growth increased. However, as a result of accelerating technical progress, output growth increasingly exceeded population growth.

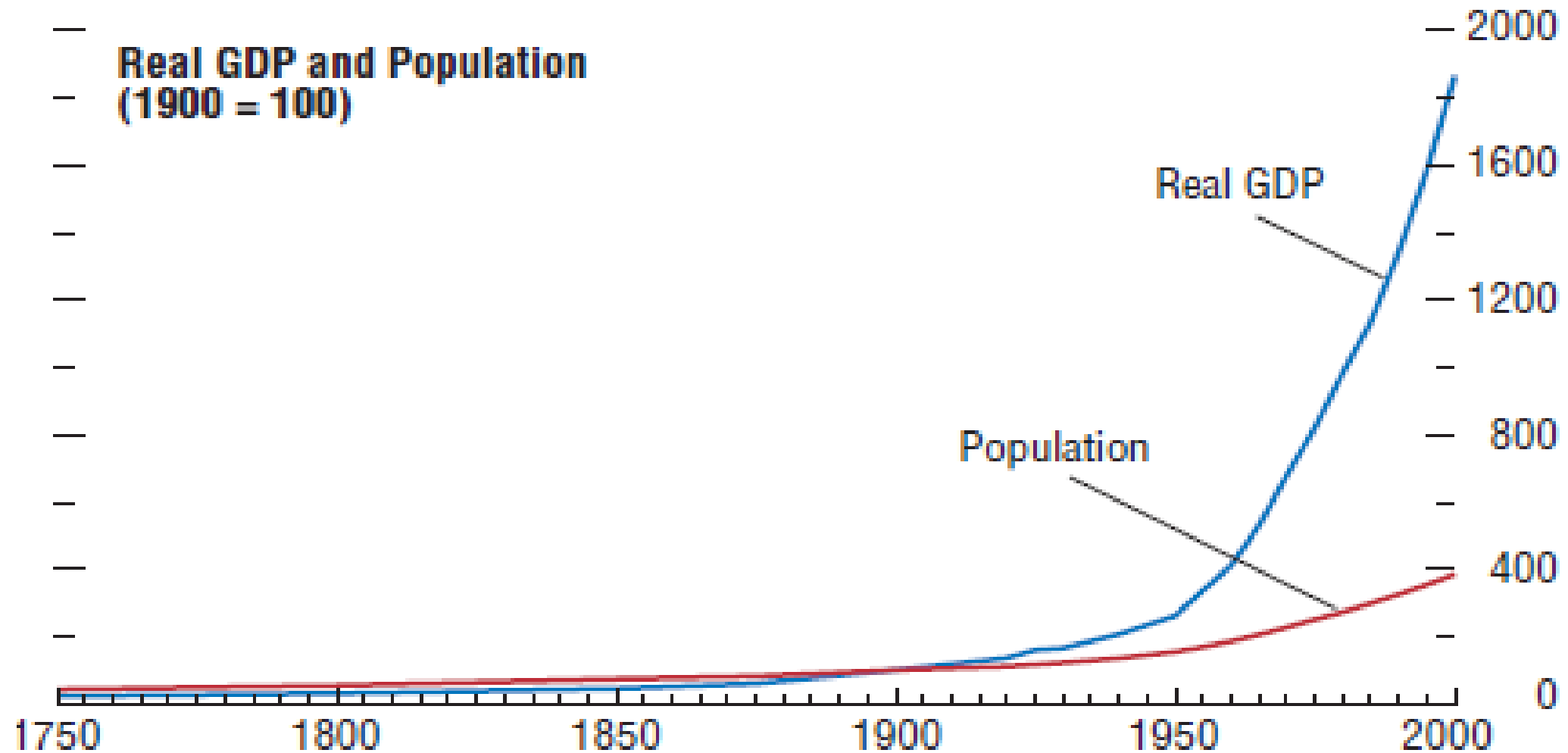
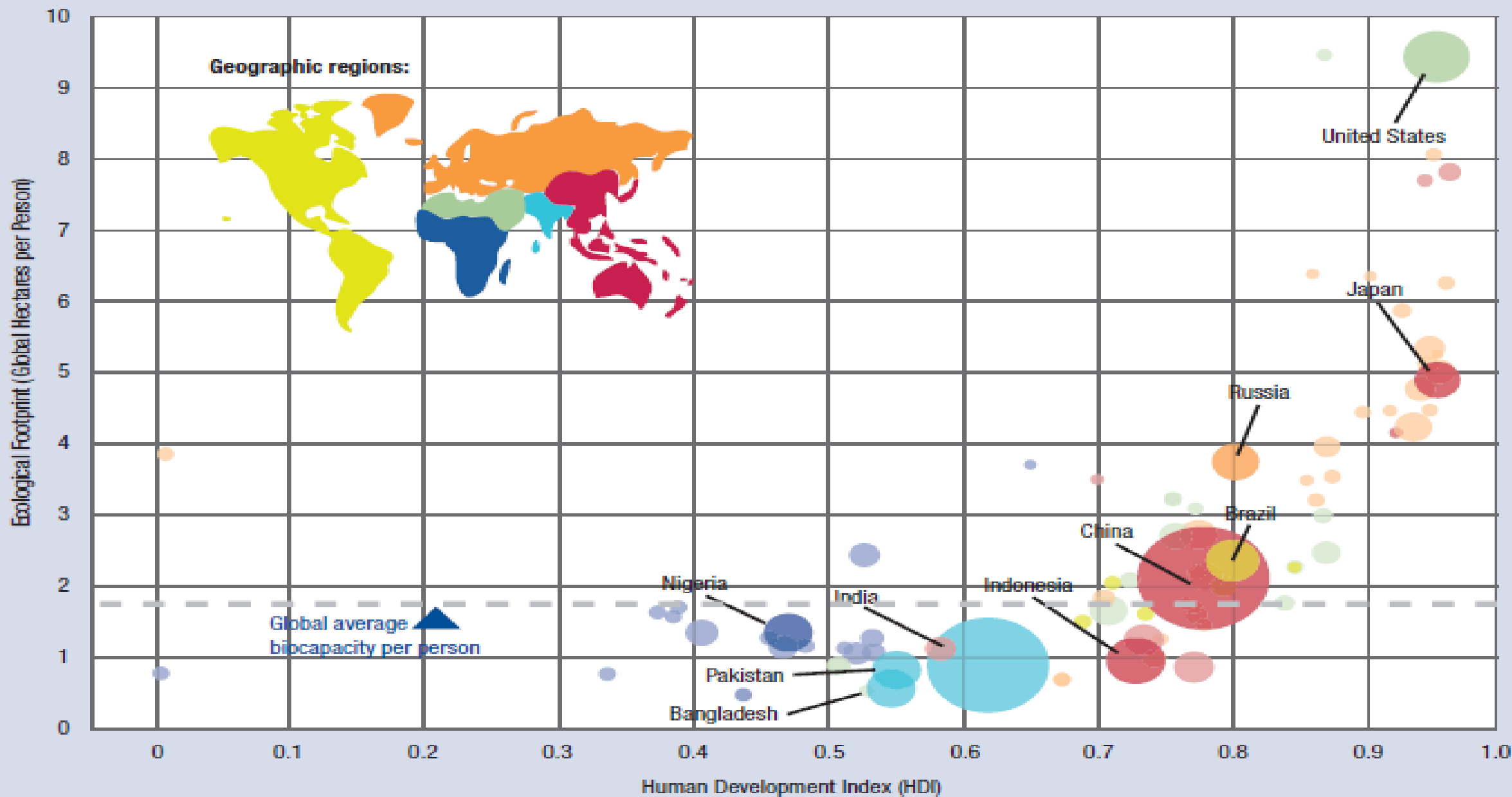

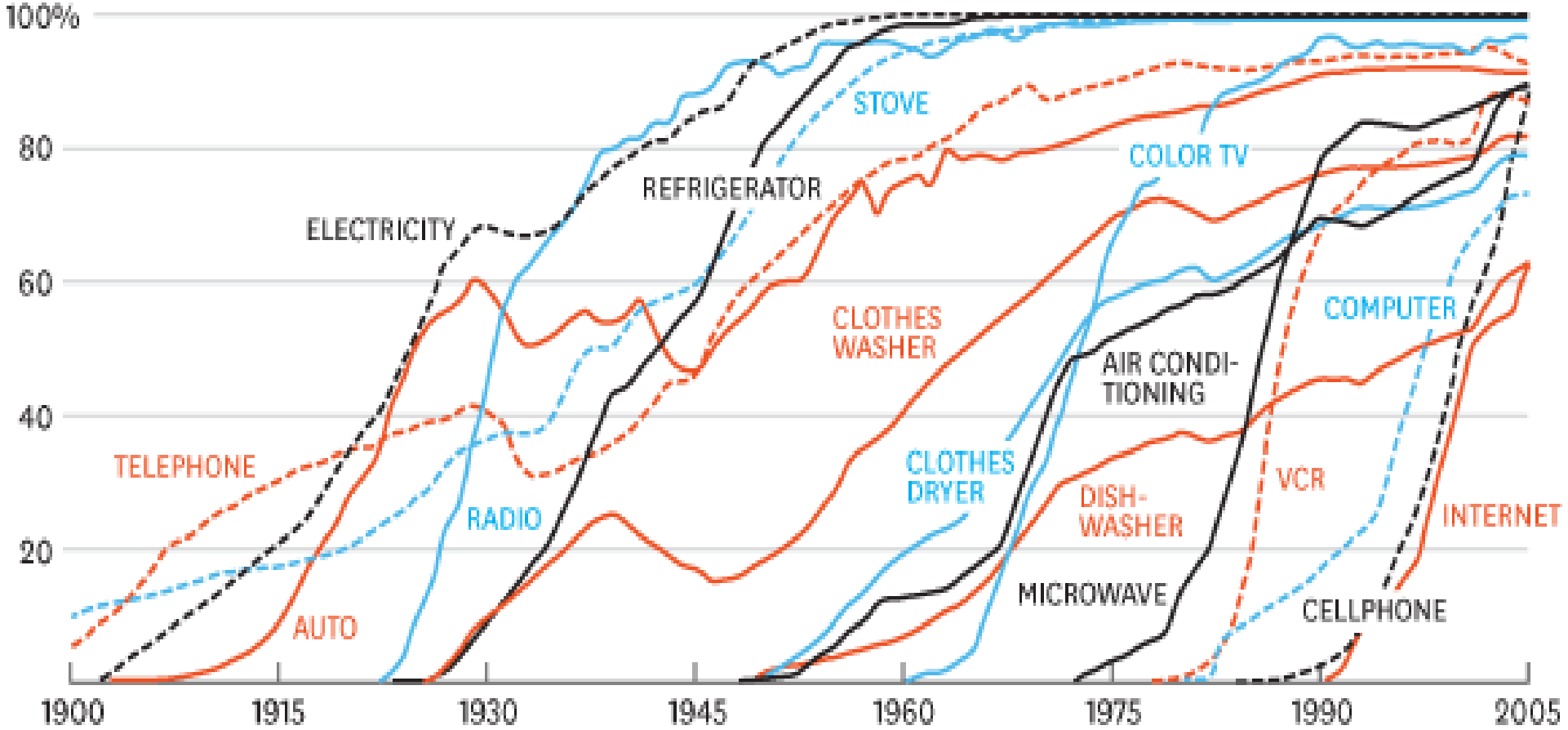
Figure 1

Human Development Index vs Ecological Footprint

CONSUMPTION SPREADS FASTER TODAY

PERCENT OF U.S. HOUSEHOLDS

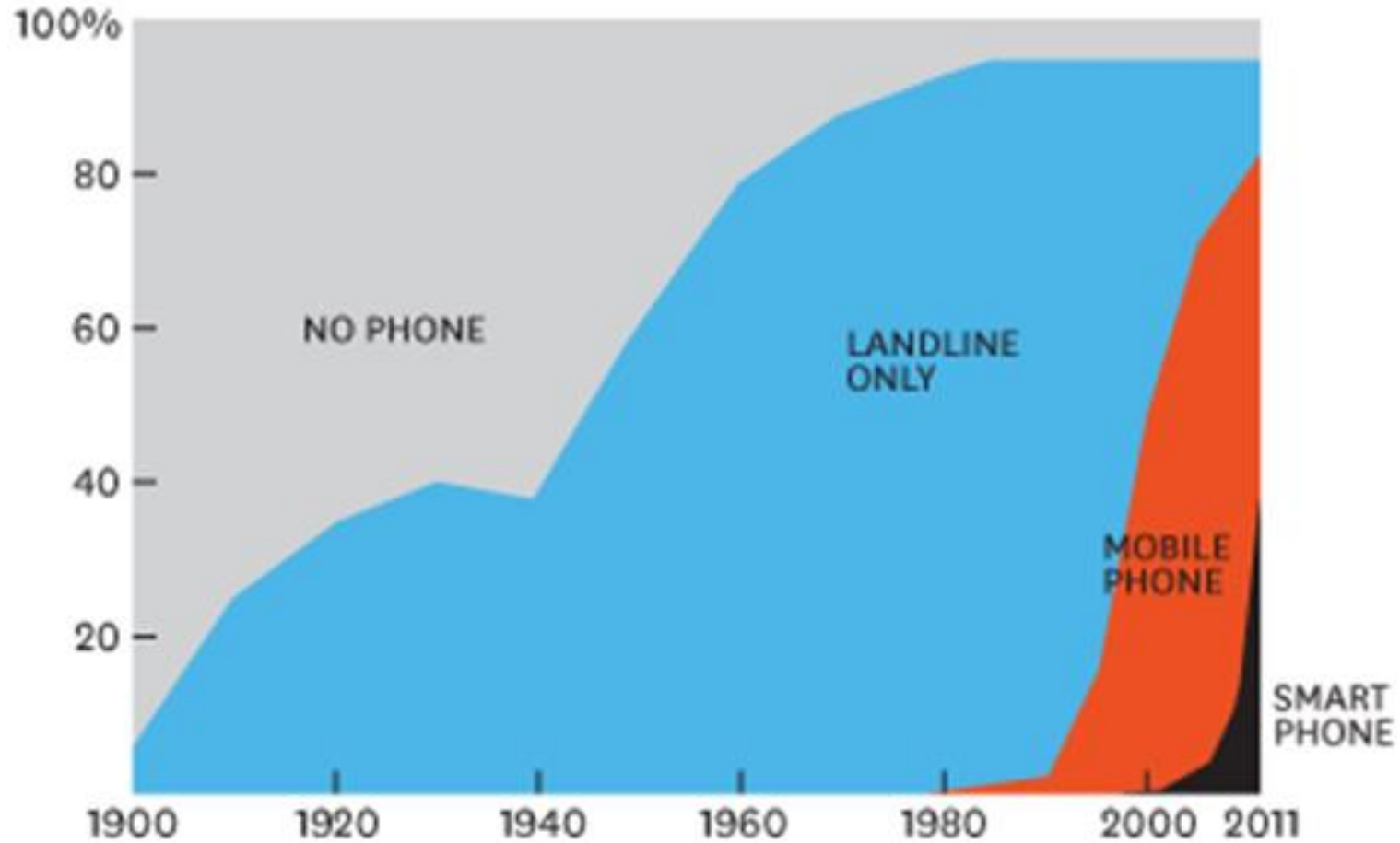

SOURCE MICHAEL FELTON, THE NEW YORK TIMES

HBR.ORG

FROM NO TELEPHONE TO SMART PHONES

U.S. HOUSEHOLDS BY TYPE OF PHONE, 1900-2011

SOURCE MICHAEL DEGUSTA AT THE MIT TECHNOLOGY REVIEW USING DATA FROM FORRESTER, KNOWLEDGE NETWORKS, NEW YORK TIMES, PEW, U.S. CENSUS

e.g. Impact on mental health

Initial mental health policy (source WHO)	Countries %
Up to 1960	6.1
1961-1970	0.9
1971-1980	7.9
1981-1990	22.8
1991-2000	53.5
After 2000	8.8
n=114	

Inbedden van de markt

- Inbedding van de markt in ecologische en sociale structuren is cruciaal (externaliteiten internaliseren). Hoe?
- Beperk markthandelingen via wetgeving
- Zet een limiet op de reikwijdte van de markt
 - Habermas: kolonisering van de levenswelt
 - Elizabeth Anderson, Virginia Held, M. Walzer... bepaalde delen van de samenleving zijn niet geschikt voor marktwerking vb. orgaan donatie, onderwijs, zorg sector, veiligheid, etc.
- Duaal model: markt (privaat) versus wet (publiek)
 - Habermas, Luhman, Luckacs / Friedman, Hayek, Nove
- Moraliteit van de markt en zijn actoren is irrelevant, wet beslist

Bedrijfsethiek: van duaal naar driepolig

- Bedrijfsethiek doorbrak het duale model door zich te concentreren op de micro zijde: het concreet functioneren van markt actoren
- 4 stellingen:
 - Er zit moraliteit in de markt zelfs erg veel nodig om markt staande te houden
 - Wet ondersteunt maar moet gedragen worden door actoren
 - Actoren hebben bewegingsruimte (goeie en slechte bedrijven, CEO's, etc.)
 - Nagaan onder welke voorwaarden moraliteit groeit in organisatie
- Case studie als centraal vehikel voor onderwijs (per definitie veel gelaagd, multiperspectivistisch)

Professionalisering van de bedrijfsethiek

- Opkomst van MVO, duurzaam ondernemen, social entrepreneurship, duurzaam HR etc als centraal discours rondom inbedding
- Opkomst van sociale wetenschappen, marginalisering van de bedrijfsethiek
- Toon de business case en probleem van de inbedding lost zichzelf op
- Blijvende relevantie van de morele keuze, wat als er geen business model is dat past?

DHO

- Ontwikkelt zich rond de tijd dat bedrijfsethiek marginaliseert
- Sterk gericht op ecologische component, sociale component lijkt een logische en noodzakelijke extensie
- Case voor DHO wordt dikwijls bepleit vanuit toekomstige noden van arbeidsmarkt en organisaties in complexe wereld die geconfronteerd wordt met wicked problems (de business case voor DHO)
- Fundamenteel blijft dit voor elke onderwijsinstelling een normatieve keuze. Wat betekent het vandaag een persoon opvoeden? Hoe willen we mensen in de samenleving plaatsen?
- Beste garantie voor inbedding van onze economische structuren